

Cochlear på besök 10 februari

Nu är det Cochlears tur att berätta om sin verksamhet och vad som händer i branschen. Kom och träffa Solveig Stenmark och vi garanterar en riktigt informativ och trevlig kväll. För precis två år sedan ville vi knappt låta henne gå.

Välkomna är också måttligt hörselskadade eller anhöriga som är nyfikna på implantat. Kom och fråga!

Lägg in i almanackan:

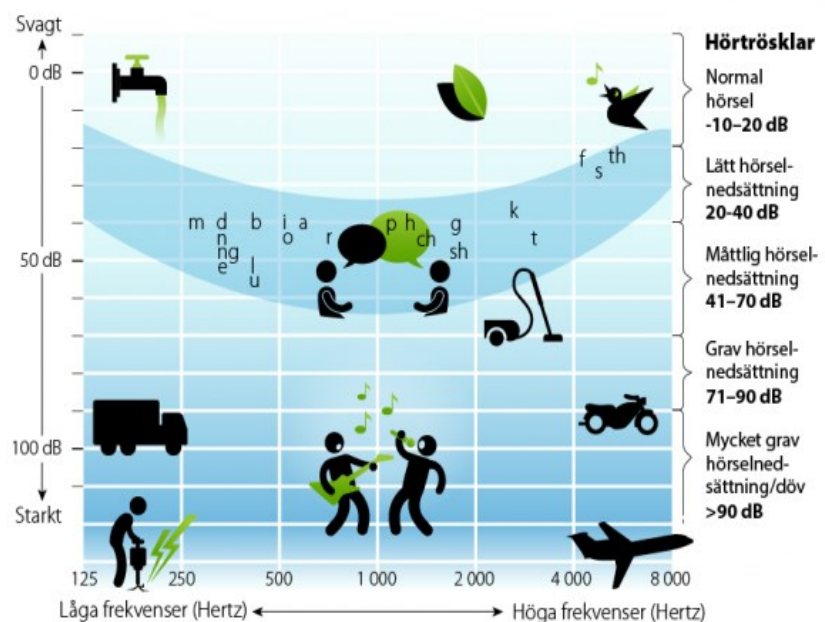
Tid: **onsdag 10 februari kl 17.30**

Lokal: **Storan, Kungsgatan 62, 5 tr, Uppsala**

Ingen anmälan behövs

Skrivtolk och slinga

Annons i UNT

SVENSKA GRAFIKBYRÅN

Lätt, måttlig eller grav hörselnedsättning? "Talbananen" kallas denna pedagogiska bild av vår hörsel. Inom den skuggade bananen ligger talljuden i svenskan. Ju längre ned på audiogrammets decibelmaträt t v, desto sämre hörsel. Diskanten ligger till höger och basen till vänster. (horsellinjen.se)

Studiebesök 21 mars i Hörcentralens "teknikstudio"

Det är svårt att få grepp om vad man kan använda den nya tekniken till. Hörcentralens fördjupade rehabilitering har ansvaret för att informera oss om och skriva ut hjälpmedel. Vi tar tacksamt emot hjälp - vad finns, hur kan de användas och vad kan vi få?

Hörcentralen ingår i Hälsa och Habilitering och har bildat ett Center för kommunikativt och kognitivt stöd (CKK), där alla enheter samlat sin teknikkunskap.

Kom på studiebesök måndagen den 21 mars kl 15-17!

Lokal: Hjälpmedelscentralen, Kungsgärdet, S:t Johannesgatan 28 A, bottenvåningen.

Hörselpedagogen *Maria Gustavsson* pratar om **telefon/mobilhjälpmedel** och teknikexperten *Petra Andersson* om nya sätt att kommunicera via appar och alternativ telefoni.

Missa inte denna möjlighet till information!

Hörselplantorna i Uppsala bildades hösten 2010 och är intressegrupp inom HRF:s distrikt i Uppsala län. Vi samarbetar med Implantat-teamet vid Akademiska sjukhuset och vänder oss till patienter från sjukhusets hela upptagningsområde, dvs även utanför Uppsala län. Vi kräver ingen medlemsavgift eftersom implantatgruppen inte är organiserad som en förening. Vi ser gärna att du blir medlem i HRF ändå, i din lokalförening eller som stödmedlem i HRF centralt. I båda fallen kontaktas www.hrf.se/bli_medlem.

Kansli: Kungsgatan 64, 753 18 Uppsala, tel 018-56 09 00. Ledare och redaktör: Eva Alsén Eklöf, eva.alseneklof@hrf-uppsala.se

För mer information, kontakta horselplantorna@hrf-uppsala.se Anmäl dig till vårt nätverk så får du nyhetsbrevet direkt. Till dig som inte har e-post, och har anmält adress, skickar vi detta per post. Kom gärna med synpunkter, debatt eller inlägg.

Teknik och psyke i focus vid möte med Akademiska

Det blev ett givande möte den 16 september när Implantat-teamets experter mötte brukarna. 484 "öron" har opererats i Uppsala under 14 år. Deltagarna fick veta allt om utredning, uppföljning, hörselträning samt teknikhjälp.

Hörselingenjör *Karin Lundin* inledde med fakta om verksamheten. Av de 484 öron som opererats i Uppsala kommer merparten, 268, från Cochlear, 210 från MedEl och 6 från Bionics.

Man räknar alltså i opererade öron, inte patienter. 52 patienter var barn vid operationen (en del kan ha blivit vuxna nu). 55 patienter har två CI (32 barn och 23 vuxna). Alla som opererats i Uppsala bor inte här i länet. Ca 160 aktiva CI-användare finns i Uppsala län, varav 138 vuxna och 22 barn. 15 av de 22 barnen är bilaterala men bara 11 av de 138 vuxna har två CI.

Totalt i Sverige för ett år sedan fanns 2907 CI-användare, varav 713 var under 18 år. 635 hade två CI, 471 barn och 164 vuxna. Det finns sju opererande kliniker i landet (Lund, Göteborg, Stockholm, Uppsala, Linköping, Umeå och Örebro.

- Vi tränar inte öronen. Vi tränar hjärnan att tolka det som öronen hör. Så

sammanfattade hörselpedagogen i CI-teamet *Ulrika Larsson* sin uppgift.

Ulrika är både audionom och hörselpedagog.

Hon gör först en inledande kommunikationsbedömning av patienten. Efter inkoppling tränas ljud, hantering, hjälpmedel och egen träning.

Patienten kallas till uppföljning efter sex månader, 1 år, 2 år och 3 år. Hörselträningen anpassas till individens behov. Det finns särskilda träningsprogram som Legimus, ljudböcker, radio/TV-lyssning, telefonträning osv.

CI-teamet har vissa hjälpmedel att träna med. Det kan vara stolsslinga, halsslinga, blåtandsslinga och samtals-hjälpmedel samt Cochlears trådlösa hjälpmedel. Men, betonar Ulrika Larsson, det är Hörcentralen som formellt provar ut och har ansvaret för hjälpmedel. Man samarbetar för att hitta bästa lösningen.

Trådlösa hörhjälpmedel togs upp av *Fredrik Stillesjö*, klinisk ingenjör vid Hörsel- och Balanssektionen. Att det här är ett svårt område kunde han bekräfta. Dels finns så många nya produkter, terminologin är svår. Dels är standardiseringen nästan obefintlig. Streamers till CI och hörapparater fungerar bara med det egna märket. För patienter med både hörapparat och CI kan man få acceptera ljud i bara ena örat. Vissa streamers frekvenser störs ut av CI. Det finns stort behov av standardiseringsarbete.

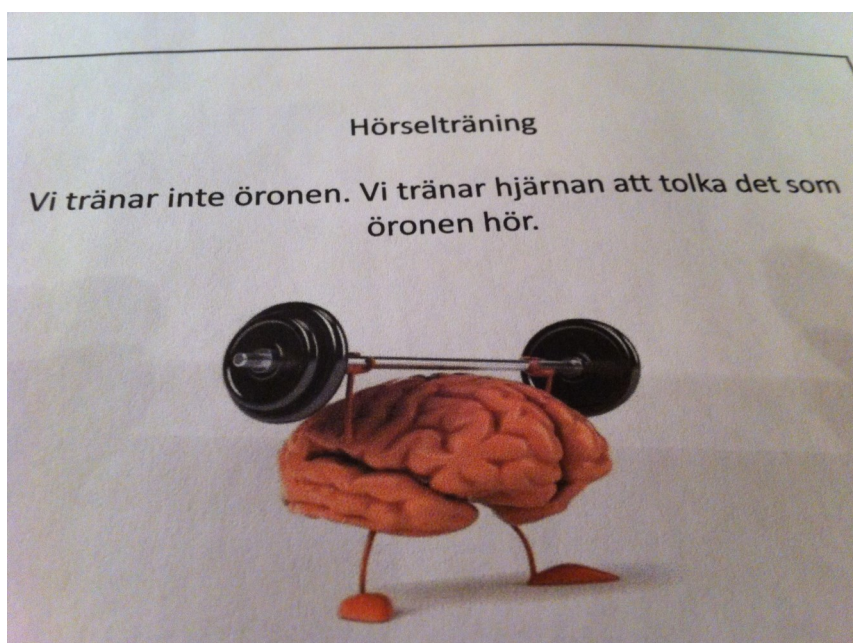
Streaming - strömning är en process där en ljudsignal överförs digitalt från en källa till en mottagare. Streamers till hörapparater är först ut. Alla märken har sina egna trådlösa. Nu kommer även CI-företagen med streamers.

Fördelen med streamers är att ljudet är bra, man kan röra sig fritt och volymen kan justeras. TV, dator och telefon kan kopplas till samma streamer. Den kan ändras genom ett knapptryck.

Men alltså.. streamers till CI och hörapparat fungerar bara med det egna märket och man kan bara höra i det ena örat. CI, hörapparat och streamer fungerar inte tillsammans.

Blåtand är en annan streamingteknologi. Den finns till mobiler, dator och TV. Blåtand verkar inom det sk ISM-bandet 2,4-2,5 GHz. Blåtand fungerar säkert men drar mycket energi. Streamers till hörapparater har en annan standard, kortare räckvidd och drar mindre energi.

Svårt det där med teknik. Men vi får ta ett steg i taget.

För många teckenspråkstolkar

Utbildningen är överdimensionerad. Allt för många teckenspråkstolkar utbildas vid alltför många skolor. Statskontoret har gjort en översyn av utbildningarna. Behovet av TS-tolkar måste minskas medan det däremot behövs lite fler skrivtolkar blir slutsatsen.

Statskontoret har gjort utredningen på uppdrag av regeringen. De slutsatser man drar är att behoven av TS-tolkar kommer att minska på sikt. Allt färre personer kommer att ha teckenspråk som sitt första språk. Sedan 2004 får 95 procent av alla nyfödda döva cochleaimplantat som möjliggör hörsel.

Av dem som opereras som spädbarn får 70-80 procent talspråk som

första språk. Detta innebär att omkring 57 barn per år får implantat, varav 40-45 kommer att använda talspråk som första språk.

Arbetsmarknaden för TS-tolkar är mättad. Redan idag är den kärv. Nyutbildade tolkar får arbete, men inte i den omfattning de skulle vilja.

Många arbetar deltid och en minoritet har fast anställning. Yrkesverksamma tolkar har i genomsnitt cirka 65 procent av en heltidstjänstgöring.

Utbildningen är också överdimensionerad i förhållande till intresset. Söktrycket till tolkutbildningarna är lägre än för andra folkhögskoleutbildningar och har under de senaste åren dessutom minskat.

Statskontoret föreslår bland annat att:

- antalet nyutbildade teckenspråkstolkar halveras
- antalet folkhögskolor som bedriver teckenspråkstolktutbildning minskas från dagens sju till två eller högst tre.

Statskontoret beräknar att förslagen om en minskad utbildningsvolym kan leda till en besparing på upp till 20 miljoner kronor per år i statliga utgifter.

När det gäller skrivtolkning förutspår Statskontoret i stället ökade behov. Därför föreslår de att antalet nyutbildade skrivtolkar ökas. Läs hela rapporten på www.statskontoret.se

HRF:s kongress i Linköping 27-29 maj

I år är det kongress igen. Hörselskadades Riksförbund har kongress vart fjärde år. Denna gång blir det i Linköping. Kongressen inleds med en forskningsdag den 26 maj. Kongressens tema är "Stark, synlig och hörselsmart".

Konferensdagen om hörsselforskning är öppen för alla och pågår mellan kl 10 och 16.30. Ur programmet kan nämnas tinnitus, lässtrategi för gravt hörselskadade barn, hörsel, kognition och åldrande.

Extra intressanta inslag är kanske "Kan hörselskadade jobba i bullrig miljö" apropå utvecklingen mot kontorslandskap samt "CI-implantat för vuxna". Dessutom utdelas Stora Hörselpriset på 100 000 kr.

Sista anmälningsdag är 30 april. Mer om programmet på www.hrf.kongress.se/horsselforskning2016/konferensprogram. Kongressombud deltar utan extra kostnad. HRF-medlemmar i övrigt betalar 750 kr. Icke medlemmar betalar 1400 kr, studenter 750 - före 29 februari. Sedan höjs priset med 200 kr.

Ordförandebyte. Jan-Peter Strömgren har suttit som ordförande i många år och kommer nu att avgå. Valberedningen har nominerat tre kandidater till ny ordförande.

Dessa är: *Agneta Österman*, distriktsordförande i Stockholm och medlem av förbundsstyrelsen sedan 2012, *Mattias Lundgren*, duktig ombudsman på HRFs kansli samt *Eva Sten*, civilekonom och kassör i HRFs förbundsstyrelse. Kandidaterna ska i dagarna ut på valturné i landet och frågas ut av funktionärer och kongressombud. Utfrågningen sänds live på webben den 6 februari kl 13. Sändningen ligger kvar till och med 9 februari.

Motioner. Genom HRF Uppsala har distriktet skickat in några motioner till kongressen. Bland annat föreslår vi att förbundet ska säkra möjligheten till e-post i kontakt med sjukvården, säkra barns tillgång även till TSS (Tecken som stöd), ordna två familjeläger, varav ett för CI-barn samt öka samarbetet med andra hörselorganisationer som VIS (Vuxendöva i Sverige) och Barnplantorna.

15 år med Hörselrådet

Hörselrådet i Uppsala län har nu funnits i 15 år och blivit en stor framgång. Här har vi haft möjlighet att påverka villkoren för hörselskadade gentemot politiker och tjänstemän. Här har vi bedrivit intressepolitik under en period när såväl samhället som hörselvården kraftigt utvecklats och förändrats. Man kan gott säga att Hörselrådet har blivit HRF-distriktets arbetsgrupp för sådana frågor.

Inför Hörselrådets möte den 5 november 2015 ombads undertecknad att kortfattat summera verksamheten. Dels på grund av jubileet för rådet, dels därför att jag avgick som samordnare samtidigt som ordföranden, chefen för Hälsa och Habilitering, Eva Widenfalk, slutade.

Verksamheten i punktform:

- **Bildades 2000** på grund av hotande nedskärningar i hörselvården. HRF ville undvika politiska beslut över våra huvuden och i stället ha kontinuerlig kontakt med politiker innan besluten togs.
- **Första mötet** hölls 28 oktober år 2000
- **Möten fyra gånger om året** de första tio åren, därefter 3 ggr
- **Två år med politiker.** Ordföranden var (s) och den andra moderat
- **Syfte:** samarbetsorgan mellan landstinget, politiken, vårdgivare och brukarorganisationer för hörsel.
- **Frågor att diskutera:** rehabilitering, hörapparater, tekniska hjälpmedel, landstingsavtal, upphandlingar, köer, operationsmetoder, organisationsförändringar, forskning, utveckling, tillgänglighet, äldrefrågor, personalfrågor, ekonomi, avgifter, TSS och annat som berör verksamheterna vid Hörcentralen, Hörsel- och Balanskliniken vid Akademiska, Af Hörsel (senare Arbetsförmedlingen), HRF:s distrikt med sju föreningar och en intressegrupp samt VIS (Vuxendöva i Sverige).

Vad som hänt under tiden:

- **2002. Politikerna försvann** på

grund av samarbetsavtal mellan Läns-HSO och landstinget. Politikerna skulle bara behöva möta funktionshinder i Länshandikapprådet. Vi fortsatte ändå och kompletterade med skrivelser direkt till politikerna. I några fall har politiker inbjudits till Hörselrådet.

- **Cheferna för Hörcentralen har kommit och gått.** Samarbetet har ändå fungerat. Från början var det ganska frostigt men efter några år blev klimatet både positivt och konstruktivt. I vissa frågor har vi dock haft avvikande åsikter men detta har kunnat ventileras utan problem.
- **Vårdval hörsel och Fritt (Friare) val av hjälpmedel** var en mycket omvälvande och övergripande omorganisation som vi höll på att missa trots Hörselrådet. Vi blev överkörda av politikerna men lyckades i sista stund få ett ord med i laget.
- **Vårdval hörsel infördes 1 december 2011.** Beslutet togs av HSS (Hälso- och sjukvårdsstyrelsen) i december 2010. Vi i HRF lyckades påverka utformningen av Regelboken för audionommottagningarna i början av 2011.
- **Reformen innebär att lätt och måttligt hörselskadade flyttades ut på marknaden** till audionommottagningar dit patienter kunde komma utan remisstväng. I Uppsala fanns fyra sådana medan landsorten täcktes in av Landstingets audionommottagningar i Enköping, Tierp, Heby och Östhammar.
- **Gravt hörselskadade** (ca 20 procent av de tidigare patienterna) blev kvar på Hörcentralen liksom alla barn upp till 20 år. Hörcentralen blev nu en specialistmottagning dit man bara kunde komma på

remiss. Namnet Hörcentralen har förtydligats till Hörcentralens fördjupade rehabilitering men diskuterar fortfarande.

- **Reformen krävde stora informationsinsatser.** HRF Uppsala ordnade stora offentliga informationsmöten med företrädare för landstinget samt privata audionommottagningar. Vi skrev också många artiklar i Luren. Landstinget annonserade mot allmänheten. Men förvirringen var ändå stor bland brukarna. Inte så konstigt eftersom Hörcentralen funnits så länge (40 år?) och var ett väl inarbetat begrepp
- **Fritt val av hjälpmedel** var ytterligare en reform som höll på att införas i Uppsala län. Med hjälpmedel menades enbart hörapparat. HRF lyckades stoppa den i oktober 2013 eftersom vi anser det fel att audionomer ska representera både sjukvården och det säljande företaget, där de är anställda. Erfarenheter från Stockholm och Skåne har varit negativa.
- **Audionomföretagen nya intressenter inom hörselvården.** Vi har hittills inte lyckats införliva dem i Hörselrådet. Ett seriöst första försök till dialog gjordes i november 2013. HRF:s representanter i Hörselrådet inbjöd företrädare för de fyra privata audionomföretagen, Landstingets audionommottagningar samt HRF-förbundets ombudsman Mattias Lundgren till mötet som hölls i god ton och kändes mycket lovande. Tyvärr har det inte blivit någon fortsättning, främst av praktiska skäl. Frågan är fortfarande aktuell.
- **Teknikrevolutionen** – här har vi bara sett början. Otroligt mycket

Fortsättning Hörselrådet 15 år

har hänt sedan den första smarta mobilen kom 2007 och surfplattan 2010. Hjälpmedel till mobiler är en ny svår marknad. Teknikutvecklingen kräver mycket av oss alla och upphandlingar av avtal för hörapparater och hörseltekniska hjälpmedel har varit viktiga att bevaka.

- **Från 1 juli 2014 finns lagkrav** på att hörselskadade ska kunna få andra hörseltekniska hjälpmedel utifrån individuella behov, dock bara sådana som landstingen upphandlat. Hela listan på hörapparater finns numera på Sjukvårdsrådgivningen 1177.se. Hjälpmedel håller på att läggas ut.

<http://www.1177.se/Uppsala-lan/Tema/Hjalpmedel/Produkter/Horsel/Horapparater/?countyid=03&municipalityid=0380>

- **Internetutvecklingen** i övrigt har varit omvälvande snabb. En nackdel för oss är att landstinget håller på att ta bort vår möjlighet att

kommunicera med dem via e-post. Man föredrar inloggning via "Mina vårdkontakter" och BankID. Här har vi protesterat, troligtvis utan framgång.

- **CI-området** har blivit allt viktigare. Allt fler får ett hörselimplantat och samarbetet med Implantatteamet på Akademiska har fått allt större plats i Hörselrådet. 2010 bildades "patientföreningen" eller intressegruppen Hörselplantorna inom HRF:s distrikt. Gruppen har ca 90 "medlemmar". Verksamheten bedrivs med hörsel föredrag några gånger om året samt aktuella nyhetsbrev., varav detta är ett exempel.

- **Många "plantor" hör hemma på två specialistmottagningar** för hörsel. Ena örat kan höra till Implantatteamet på Akademiska medan hörapparätörat sköts på Hörcentralen. HRF-distriktet har diskuterat detta i brev till HSS och Produktionsstyrelsen under 2014-15 men fått svaret

att inga planer för närvarande finns på en sammanslagning av dessa mottagningar. Frågan lär återkomma.

Knappast ett hjälpmedel vi kan få genom landstinget men ändå ett fantastiskt hjälpmedel för gravt hörselskadade.

Eva Alsén Eklöf

I stället för styrelse:

Nybildad styrgrupp för Hörselplantorna

Hörselplantorna behöver inga års- eller höstmöten. Vi behöver inga styrelsemöten och protokoll. Vi behöver inte formulera verksamhetsberättelser för det gångna året eller skriva verksamhetsplan för det kommande. Vår ekonomi är liten och lätt hanterbar. Den största kostnaden är annonser och den står HRF:s distrikt för eftersom det kan betraktas som marknadsföring.

Vi ägnar i stället krafterna åt att driva hörsel frågor, informera om hörsel genom nätet, nyhetsbrev och informativa träffar.

Tyvärr har HRF:s Riksförbund ännu inte tagit ställning till nya former av medlemsverksamhet.. Ändå har de haft en utredning om detta under de senaste fyra åren.

Nackdelen med att inte vara förening är att man saknar rätt att delta i kongresser, rösta samt få aktuell information från Förbundet. Man finns helt enkelt inte formellt. Svårigheterna kan dock överbryggas på olika sätt.

En styrgrupp som möts vid middagsbordet är mycket roligare än ett styrelsemöte. Hörselplantorna har under 2015

bildat en styrgrupp och haft två möten.

Styrgruppen består av Eva A-E, Anita Wallin, Anette Nyberg-Grau, Ann-Charlotte Ljunglöf, Bosse Svahn, Gudrun Bäckström och Margareta Lundell.

Vi diskuterar förstås "meningen med föreningen", dvs verksamheten, i går, idag och i morgon. Samt har trevligt. Hör av dig om du vill vara med och forma verksamheten.

Annars är du alltid välkommen med idéer och tankar och inlägg via nätet.

Textad kultur

Det är svårt för hörselskadade att uppfatta allt som sägs på teaterscener. Det har tyvärr inte blivit lättare med tiden.

Förr hade nästan alla scener en hörslinga /teleslinga. Med den på kunde hörapparatbärare få in ljudet direkt i sin hörapparat i MT eller T-läget. Men metoden med slinga förutsätter att det talas i en mikrofon. Denna måste finnas så nära munnen som möjligt.

Numera har det blivit modernt i teatervärlden att hänga mikrofoner i taket. Då kan det vara svårt att uppfatta vad som sägs. Mikrofonen tar ju in allt annat ljud också. För många hörselskadade är det i så fall bättre att välja textade föreställningar. Artister på privata teatrar och musikaler har dock ofta mikrofoner fastklistrade på kunden mot munnen. Då hör man mycket bättre. Bra är att kolla i förväg vilket system som finns om man väljer icke textad föreställning.

En ny trend är att **fasta slingor i teater-salonger ersätts med IR-sändare**. Sådan kräver mottagare i form av hörlurar för dem som hör dåligt men inte har hörapparat eller halsslingor för hörapparatbärare. IR-mottagarna brukar finnas i teaterns garderob eller på Stadsteatern i Stockholm i foajén utanför salongen. En viss risk finns att mottagaren inte är fullt laddad eller att det är fel på den. Då får man försöka byta i pausen. För att få låna en mottagare måste man legitimeras sig. Ibland får man lämna id-kort i pant. Beräkna extra tid för detta.

Textade föreställningar finns i Stockholm på Stadsteatern, Dramaten, Operan (om det sjungs på främmande språk) och Cirkus i vissa fall.

Stockholms Stadsteater har ett bra och beprövat system med textrullar. Rullen hämtas i foajén om föreställningen är textad. Man kan också få låna IR-

mottagare som komplement. Nackdelen för teatern med detta system är att texten måste matas fram manuellt, vilket kostar pengar i form av personal. Ett nytt system finns på Dramaten där man laddar ner en app till sin smarta mobil och sedan kan läsa texten på mobilen.

På Operan och Cirkus visas text ovanför scenen under taket. "Det var underbart att för en gångs skull veta vad de sjöng om. Orden i musiken är vi inte vana att höra!" (Besökarkommentar)

Kulturhuset/Stadsteatern i Stockholm

Tillgängliga scener:
Stora scenen: IR-sändare
Klarascenen: IR-sändare
Lilla scenen: IR-sändare
Panoramascenen: IR-sändare
Studio 3: IR-sändare
Hörsalen: IR-sändare
Klarabiografen: teleslinga

Textat Stockholms Stadsteater

Cabaret, 21 januari kl 19
Farmor och vår herre, 9 februari kl 18
En uppstoppad hund, 26 januari kl 18
Livläkarens besök, 24 januari kl 19
Ronja Rövardotter, 7 februari, kl 13, 14 februari kl 13, 10 mars kl 13
En rackarns långhelg, 18 februari kl 18, 9 mars kl 19
April i Anhörigsverige, 16 februari kl 18
Kärlek och politik, 12 mars kl 19

Bokning:

Biljetter bokas via [www. kulturhusetstadsteater](http://www.kulturhusetstadsteater.se)

[n.se/biljetter](http://www.kulturhusetstadsteater.se/biljetter). Biljetterna kan betalas via internet eller när du hämtar ut dem, antingen i Sthlm eller på ATG-ombud i Uppsala.

Frågor kan ställas till kundtjanst@stadsteatern.stockholm.se eller per telefon: 08-506 20 200, måndag-söndag 12-16.

Dramaten

Stora scenen och Lilla scenen har både

teleslinga samt IR-system. Mottagare lånas ut av publikvärdarna. Mälarsalen, Lejonkulan och Elverket har enbart IR-sändare. Teckenspråkstolkning Klanen, 15 och 29 oktober

Textat på Dramaten

Nytt är textning via mobilen och appen Thea. På teatern : sätt mobilen på ljudlöst och wifi. Fråga personalen om lösenord. Stäng av skärmläckaren/ autolås och välj språk.

Marodörer 11/12, 30/12

Och ge oss skuggorna to 10/12, sö 31/1, lö 20/2.

Idioten lö 23/1, ons 3/2.

Fanny och Alexander ti 12/1, ti 19/1.

Marodörer sö 24/1.

Ungefär lika med lö 12/3

Beckomberga ti 15/12, sö 10/1

Utvandrarna ti 29/3, lö 2/4

Hamlet lö 13/2, to 3/3, ti 5/4,

Rampfeber lö 14/5, sö 22/5

De stora vidderna fre 4/3, sö 3/4

Fåglarna ons 13/4

I lodjurets timma to 26/5, lö 29/5, 5/6

Uppsala Stadsteater

Stora scenen har både trådlöst IR-system och T-slinga i salongen. Lilla scenen har trådlöst IR-system. Mottagare, halsslinga eller hörlurar, finns att låna i garderoben. ID-kort lämnas som säkerhet.

Inga textade föreställningar i Uppsala

HRF-föreningarna i Uppsala kommer i vår att vid flera tillfällen testa Uppsala Stadsteater. Vi kommer att besöka olika föreställningar och sitta på olika platser. Kontakta Nathalie eller Eva A-E om du vill hänga med.

Reginateatern, Uppsala

Teleslinga finns i salongen. Ljudet kan dock variera och vara väl svagt längst ut på sidorna. Säg till i så fall!

Sammanställt från aktuella hemsidor

Fixa vaxproppen på väg till styrelsemötet uppmanar Primärvården i Uppsala län.

Hur det ska gå till framgick inte av skylten. Vi såg ingen sjukvårdspersonal på Uppståget när distriktets styrelsemedlemmar var på väg till möte i Skutskär nyligen. Trots det gick mötet bra och tågresan kunde användas konstruktivt.

Fr v syns Anita Wallin, som ordnade bilden, Kjell Ewerlid, kassör, Nathalie Colombo, HRF Uppsala, Eva Alsén Eklöf, Hörselplantorna, Lena Thorén, studieorganisatör och mycket mera.

Handikappförbunden till regeringen:

Lätta upp fyrkantiga regler för hjälpmedel

Handikappförbundens nye ordförande, Stig Nyman, är kritisk till regeringens direktiv till en ny hjälpmedelsutredning. Han tycker att regeringen fokuserat på fel saker.

- I stället för innovation och stärkta möjligheter för funktionshindrade att delta på arbetsmarknaden har man valt att minska skillnaderna över landet, säger Stig Nyman, tidigare landstingsråd (KD) i Stockholm.

- Minskade regionala skillnader är naturligtvis viktigt.. Men om man på allvar vill öka delaktigheten i samhället måste man se över de delar i

systemet som hämmar utvecklingen. Det handlar om att hitta smartare system.

Stig Nyman och Handikappförbunden tycker det är dum att dela upp hjälpmedel i arbete och fritid. Särskilt i en tid när dessa områden flyter samman som de gör i ett modernt liv.

- Systemet är krångligt och svåröverskådligt och skapar onödiga risker för att folk hamnar mellan stolarna. Det är också oförutsägbart. Om du söker jobb vet du och din arbetsgivare inte vilka olika hjälpmedel du

kommer att få. Plötsligt kan ett förskrivet hjälpmedel plötsligt försvinna pga landstingens upphandlingar.

Skrivelsen tar också upp fyrkantiga regler för moderna trådlösa hjälpmedell. I vissa fall godkänns bara fast monterade hjälpmedel pga äldre regelverk. Man är också negativ till att det numera inte finns någon ansvarig myndighet för forskning och utveckling av hjälpmedel.

Slutligen sägs att direktivet också tar upp positiva saker för t ex skola, jämlikhet och högkostnadsskydd.

Årsmöte i HRF Uppsala

Tid: **tisdag 15 mars kl 18.00**
Plats: Storan, Kungsgatan 62, 5 tr

Ingen anmälan behövs

Skrivtolk, slinga

Årsmöte i VXD-föreningen, HRF

Tid: **torsdag 11 februari kl 14**
Plats: Storan, Kungsgatan 62, 5 tr

Lunch på Korfu kl 12.30

Anmälan: bernt.ostman@telia.com

God ljudmiljö i restauranger premieras av White Guide

Restaurangguiden White ska från och med nu ta hänsyn till ljudmiljön när de bedömer restauranger. Detta berättar HRF-förbundet på sin hemsida.

Bakom initiativet ligger förra kulturministern *Lena Adelsohn Liljeroth*. Hon tog förra året kontakt med HRFs Riksförbund. Dessa bildade tillsammans en rådgivningsgrupp med företrädare för restaurangbran-

schen samt kändisarna *Michael Bindefeldt* och *Alexandra Charles*.

Ordföranden för White Guide, *Mats Hanzon* bekräftar detta.

- Kanske kan vi i ord beskriva om det går att föra ett affärssamtal, eller om miljön passar för ett känslomässigt samtal. Det är i alla fall klart att vi ska premiera ställen med bra ljudmiljö

men inte klanka ner på dålig, säger Mats Hanzon till hotellrevyn.se.

Från branschens sida vill både arbetsgivare och anställda se mer forskning inom ljudmiljöområdet. Tidigare forskning har mest handlat om buller från maskiner och liknande, inte om ljud från människor på krogen.

Hjärnforskaren Martin Ingvar: Use it or loose it

På ett nyfött barn har flertalet nerver i hjärnbarken redan bildats. En hjärna som inte får tillräckligt med stimulans (motion) konkurreras ut. Detta gäller även hörseln.

Detta konstaterar professor *Martin Ingvar/Gunilla Eldh* i boken *Hjärnkoll på skolan*. Om ett barn med medfött synfel inte opereras inom en viss tid blir barnet blint för livet. Det beror på att hjärnans syncentrum stänger ned efter en viss tid om det inte fått några signaler via synnerven från ögonen. Hjärnan måste lära sig att se.

Samma sak är det med hörseln lik-

som talförmågan och vår kognitiva förmåga. Barn som inte har någon hörsel, eller barn med hörselnedsättning som inte använder sin hörsel, kommer inte att utveckla hörselsinnet. Hos dessa barn är det i första hand synsinnet som konkurrerar ut hörselbarkens mognad.

- Du är medskapande i hur barnets hjärna byggs säger Martin Ingvar.

Slutsatsen, enligt Barnplantornas nyhetsbrev dec 2015, är att optimal intervention (habilitering) och hörselstimulering är en förutsättning för barnets hörselutveckling. Det behövs ökad tydlighet och dialog mel-

lan rehabiliteringsteam och föräldrar för bästa möjliga val för barnet.

Professor *Torsten Klingberg* är inne på samma tanke i boken "Den lärande hjärnan" angående arbetsminnet. Nämligen att föräldrarnas och lärarnas val, kunskap och strategier är mycket viktigt.

Slut gapet mellan olika synsätt och lärande för barn med hörselnedsättning, uppmanar Ann-Charlotte Gyllenram i senaste numret av nyhetsbrevet. Bristen på samsyn förhindrar utveckling! Har vi råd att inte reflektera?

Hälften av alla över 50 har hörselproblem

En måttlig hörselnedsättning i vissa frekvenser kan motsvarasju års kognitiv föråldring hos äldre vuxna. Risken för demens ökar med 2,3 gånger till 5 gånger beroende på om hörselnedsättning är lätt, måttlig eller grav.

Detta framgår av en undersökning utförd av TNS Sifo 2015 i samarbete med Cochlear. Tre av fyra går ännu idag utan hörselhjälpmiddel. De riskerar att drabbas av utanförskap, depression och annan psykisk ohälsa. Detta kostar samhället uppåt 50 miljarder kronor om året.

Tyvär är man inom sjukvården ofta dåligt insatt i vad detta betyder. 40 procent av deltagarna i undersökningen har, trots uppgiven påtaglig hörselnedsättning, inte blivit vidareremitterade till en hörselspecialist.

En ny studie i Storbritannien visar att hörselförlust och dövhet kostar samhället över 30 miljarder pund per år. Omräknat till svenska förhållanden blir det 55 miljarder. Professor *Ulf Rosenhall* anser liknelsen riktig. Panoramata är likartat i båda länderna.